

MARIESTAD

God man för ensamkommande ungdomar - kortversion

Kommunens åtagande

Mariestads kommun och Töreboda kommun har tecknat avtal med Migrationsverket om att tillhandahålla 12 platser för ensamkommande barn/ungdomar, som kommer ensamma till Sverige. Planeringen är att ungdomarna ska bo inom Johannesbergsområdet i Mariestad. Sex av dessa platser är reserverade för ungdomar som söker asyl. Boendet drivs av Gryning Vård AB, som är ett bolag ägt av kommuner i västra Sverige. Sannolikt blir det pojkar i åldern 16 upp till 18 år som kommer till Mariestad. Kommunernas åtagande innebär bl.a. att ungdomarna ska få en god man förordnad för sig. Om den unge söker asyl kommer även ett offentligt biträde (advokat) att förordnas med uppgift att biträda i asylärendet.

Godmanskapet fungerar så att den gode mannen sätts i vårdnadshavarnas (*föräldrarnas ställe*). Det betyder att gode mannen har rätt att fatta alla beslut som rör ungdomen i såväl personliga angelägenheter som när det gäller ekonomin. Det är dock inte den gode mannen som fysiskt ska ha hand om den dagliga omvårdnaden och tillsynen. Den gode mannen har inte heller någon försörjningsskyldighet mot ungdomen.

Det är överförmyndaren (*som är en myndighet vid kommunen*) som beslutar om god man. Beslut ska tas så snart som möjligt. Det innebär högst inom 2-3 dagar från det att ansökningen kom in till överförmyndaren eller från den tidpunkt då överförmyndaren fick vetskap om behovet på annat sätt.

Ett godmanskap är en tillfällig lösning under ungdomens första tid i Sverige. Ställföreträderskapet ska upphöra om ungdomen ex.vis lämnar Sverige eller om den unge får uppehållstillstånd. I det senare fallet ska den unge få en särskilt förordnad vårdnadshavare i stället för god man.

Ungdomens medverkan när god man ska förordnas

Överförmyndaren ska ge den unge tillfälle att yttra sig om det kan ske. Med det menas i första hand att den unge får uttala sig i frågan om vem som ska bli god man. Yttrandet ska inte avse godmanskapet som sådant. En omyndig ska nämligen ha en ställföreträdare enligt både svensk lag och enligt barnkonventionen och kan därför inte säga nej till godmanskapet som sådant.

Vilka krav kan ställas på den gode mannen

De första kriterierna som ska uppfyllas är att personen ifråga är rättrådig, erfaren och i övrigt lämplig.

Övriga kriterier är knutna till att ungdomen befinner sig i en utsatt situation.

Den gode mannen bör således

- tala och skriva svenska för att obehindrat kunna göra sig förstådd
- ha goda kunskaper om det svenska samhället, alltså veta hur till exempel skola och sjukvård fungerar
- ha erfarenhet av barn och ungdomar och därmed ha en lyhördhet och förståelse för deras behov
- kunna hantera barn och ungdomar i den utsatta situation som de befinner sig i (dock utan att krav på specialutbildning kan ställas)
- ha kunskap om gången i ett utlänningsärende, men inte ta över det offentliga bitrådets roll i asylärendet, utan bistå med uppgifter som är av betydelse för asylärendet

Det bör i sammanhanget ännu en gång påpekas att gode mannen har samma rättsliga behörighet som en förälder men **inte** ansvaret för den faktiska omvårdnaden om barnet. Det är socialtjänstens ansvar. Socialtjänsten har även ansvaret för att hjälpa till med att efterforska var den unges familjemedlemmar finns.

Vad ingår i den gode mannens uppdrag

Gode mannen ska i vårdnadshavarens ställe ansvara för ungdomens personliga förhållanden och sköta de ekonomiska och rättsliga angelägenheterna. Man kan säga att den gode mannen är ”spindeln i nätet” kring den unge och ska se till att allt fungerar som det ska.

Personliga förhållanden

I de flesta sammanhang som rör den unges person är det **socialnämndens ansvar** att agera. Socialtjänsten utreder frågan om den unges boende, vilken skola den unge ska gå i och beslutar om insatser som exempelvis kontaktperson enligt socialtjänstlagen. Gode mannen bör därför ha ett nära samarbete med den socialsekreterare som handlägger ärendet.

Här anges några exempel på vad som kan anses ingå i den gode mannens uppdrag:

- stötta/företräda den unge och närvara i samband med utredningar hos Migrationsverket tillsammans med det offentliga bitrådet samt vid utredningar hos socialnämnden. Utfärda fullmakt för det offentliga bitrådet. (Tänk på att det kan bli aktuellt med möten på dagtid)
- besluta om den unges skolgång. Medverka vid utvecklingssamtal i skolan, gärna tillsammans med någon från familjehemmet
- hjälpa den unge att få kontakt med hälso- och sjukvården, i synnerhet barnpsykiatri (om det är aktuellt) samt tandvård
- ansöka om kontaktperson enligt socialtjänstlagen och andra stödinsatser som behövs
- besluta om var den unge ska bo (*i samarbete med socialtjänsten*). Avviker ungdomen från ett institutionsboende, vilken är mycket ovanligt, kan den gode mannen besluta att den unge ska återvända dit
- om det blir aktuellt, vilket är mycket ovanligt, närvara vid förhör och hålla kontakt med polis och åklagare, både då den unge har utsatts för brott och då ungdomen har utfört brott

Även om en god man är en juridisk företrädare för ungdomen är det inte alltid som det är den gode mannen som ska följa med vid alla tillfällen. För att tillgodose behovet av sällskap till läkare, idrottsevenemang o.s.v ska den gode mannen se till att **en kontaktperson** blir utsedd, under förutsättning att behovet inte blir tillgodosett via boendet eller på annat sätt. Däremot har den gode mannen rätt och bör vara med vid möten med Migrationsverket, socialtjänsten och polisen.

Ekonomiska angelägenheter

Gode mannens uppdrag omfattar även att vara förmyndare, på samma sätt som gäller för en förälder. Det innebär att förvalta ungdomens tillgångar och företräda barnet i ekonomiska angelägenheter. Här följer några exempel.

- förvalta ungdomens tillgångar – även dagersättningen och andra bidrag
- företräda ungdomen vid inköp av varor och tjänster
- ansöka om bidrag av skiftande slag, exempelvis ekonomiskt bistånd, studiebidrag samt vid behov extra klädbidrag från Migrationsverket
- teckna hyreskontrakt om det blir aktuellt med egen lägenhet inför myndighetsdagen
- övriga frågor med ekonomisk eller juridisk anknytning

Den gode mannen bestämmer hur ungdomens pengar ska användas. I takt med stigande ålder och mognad ska den unge involveras i sin ekonomi, men det är den gode mannen som slutligen bestämmer hur tillgångarna ska användas. Det är således varken familjehemmet eller personal på boendet som bestämmer över eller har ansvaret för den unges ekonomi.

Gode mannens redovisning

Precis som andra förordnade ställföreträdare ska en god man för ensamkommande ungdomar lämna in förteckning, årsräkningar och sluträkning till överförmyndaren. Eftersom de flesta ensamkommande ungdomar inte har några tillgångar att tala om utan endast får de bidrag och ersättningar som enligt lag ska lämnas, kan den gode mannen befrias från att lämna årsräkning och sluträkning.

Personlig introduktion

Alla som åtar sig att vara god man kommer att kallas till en personlig introduktion på överförmyndarexpeditionen. Personalen där kommer då att berätta mera i detalj om vad godmansuppdraget innebär. Och den gode mannen får tillfälle att ställa frågor. Om det uppkommer frågor under uppdragets gång är den gode mannen alltid välkommen att kontakta överförmyndarexpeditionen.

Rätt att bli entledigad

Om den gode mannen inte vill fortsätta som god man har han/hon rätt att bli entledigad från uppdraget. Den gode mannen är dock skyldig att kvarstå i uppdraget tills någon ny god man har åtagit sig uppdraget.

Mer ingående information

Det finns mer ingående information om vad ett godmansuppdrag innebär i ett särskilt dokument på kommunens hemsida (*Se - Ensamkommande flyktingbarn Ingående information*).

Visst har du "Hjärtat på rätta stället"

Välkommen med din intresseanmälan till Helena Harborn 0501-75 50 52

helena.harborn@mariestad.se eller Malin Eriksson 0501-75 50 50

malin.eriksson@mariestad.se

